

**Procedury ustalenia kryteriów wyboru operacji, zasad monitorowania oraz ewaluacji Lokalnej
Strategii Rozwoju obszaru LGD „Chata Kociewia”
na lata 2021-27**

do konsultacji

Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia”

Nowa Wieś Rieczna, maj 2023

Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

Ogólna charakterystyka rozwiązań formalno-instytucjonalnych

Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zaplanowano zarówno poprzez konkursy otwarte, granty oraz operacje własne (wybór operacji własnej w procedurze konkursu otwartego).

Szczegółowe informacje dotyczące procedury wyboru operacji w konkursach otwartych oraz grantobiorców zostaną opracowane po podpisaniu umowy ramowej na wdrażanie LSR.

Procedury zostaną także dostosowane do wymagań wytycznych obowiązujących w każdym z funduszu finansującym LSR tzn. EFRiRW, EFRR, EFS +.

Poniżej określono najważniejsze kwestie, jakie spełniały będą procedury:

- a. W ramach opracowanej dokumentacji przygotowane zostaną odrębne procedury dla poszczególnych rodzajów operacji realizowanych w ramach LSR:
 - o Procedurę oceny i wyboru projektów w ramach konkursów otwartych,
 - o Procedurę przeprowadzenia naboru wniosków – konkurs grantowy.
- b. Organem decyzyjnym odpowiedzialnym za wybór operacji oraz ustalenie kwoty wsparcia jest Rada LGD,
- c. Procedury przewidują prowadzenie rejestru interesów członków organu decyzyjnego, pozwalającego na identyfikację charakteru powiązań z wnioskodawcami/poszczególnymi projektami,
- d. Procedury uwzględniają ustanowienie osoby/komisji, której zadaniem będzie czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru, poprawności dokumentacji, zgodności formalnej,
- e. Procedury równowagę grup interesu na każdym etapie oceny.
- f. W ramach wdrażania LSR przewiduje się realizację operacji własnej wg procedur jak dla pozostałych beneficjentów.

Poszczególne rodzaje procedur powstaną po podpisaniu umowy ramowej. Podczas tworzenia procedur (zasad wyboru operacji) wykorzystane zostaną metody partycypacyjne jak np. warsztaty konsultacyjne. Na bazie analizy dokumentów programowych dotyczących wdrażania instrumentu RLKS w latach 2021-2027 oraz doświadczeń LGD w procesie oceny i wyboru operacji w ramach wdrażania LSR 2014-2020 (np. Raport z ewaluacji zewnętrznej) Biuro LGD przygotuje propozycję procedur, które następnie zostaną skonsultowane w Radę LGD. Po przeprowadzeniu przedmiotowych konsultacji procedury zostaną zatwierdzone przez Zarząd – zgodnie z zapisami Statutu. Pracownicy Biura, członkowie Zarządu oraz członkowie Rady mają wiedzę oraz doświadczenie w zakresie stosowania procedur oceny wniosków w okresie programowania 2014-2020. W wyniku tych prac powstaną procedury – których głównym celem jest obiektywna i jawna ocena operacji w ramach wdrażania LSR, zgodnie z wymaganiami wytycznych RLKS.

Jednocześnie w trakcie prac nad procedurami zostanie uwzględniony cel związany z stworzeniem takich zasad, które uczynią proces naboru i oceny wniosków zrozumiałym i przyjaznym dla wnioskodawców a jednocześnie przejrzystym i jasnym dla osób zaangażowanych w ten proces – zarówno po stronie Rady LGD jak i pracowników biura.

Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru

Kryteria wyboru operacji w ramach realizacji LSR zostaną określone po podpisaniu umowy ramowej na wdrażanie LSR. Kryteria zostaną opracowane w drodze konsultacji społecznych, przy zastosowaniu następujących metod partycypacyjnych: warsztaty konsultacyjne, ocena partycypacyjna oraz w ramach prac Zespołu roboczego ds. Strategii. Po skonsultowaniu biorąc pod uwagę uwarunkowania i wymagania funduszy finansujących, ustalone zostaną kryteria, które będą – zgodnie z zapisami Statutu – zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Członków Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”. Proces tworzenia kryteriów zostanie oparty o zapisy przygotowanej LSR, w tym w oparciu o preferencje wskazane w części przedsięwzięć wyznaczonych w ramach Strategii.

W przypadku ujawnienia w wyniku monitoringu i/lub ewaluacji prac nad wdrażaniem Strategii potrzeby zmiany kryteriów wyboru operacji, Biuro LGD przygotuje propozycję zmian mogących poprawić zaistniałą sytuację. Następnie Zarząd, po akceptacji propozycji Biura, przeprowadzi konsultacje społeczne w postaci informacji zamieszczonej na stronie internetowej o proponowanych zmianach, z możliwością przesyłania swoich opinii co do ich zakresu (z wyznaczonym terminem na ostateczne wnoszenie swoich uwag przez zainteresowań strony). Po zakończeniu konsultacji Zarząd poinformuje na stronie internetowej o uwagach do projektu zmian kryteriów oraz ich uwzględnieniu bądź odrzuceniu. Po czym kryteria zostaną zaktualizowane i zatwierdzone przez Walne Zebranie Członków LGD „Chata Kociewia”. Opisany powyżej proces zapewnia tym samym społeczności lokalnej powszechny i systematyczny udział w konsultacjach nad kształtem i zmianami kryteriów.

Na etapie prac nad LSR zespół roboczy w wyniku zidentyfikowanych na etapie diagnozy potrzeb zaproponował stosowanie następujących kryteriów:

- Innowacyjność
- Partnerstwo
- Preferencje dotyczące operacji przyczyniających się do rozwoju turystyki konnej

Kryterium innowacyjności – W dokumentach programowych przez innowacyjność rozumie się zmianę mającą na celu wdrożenie nowego na obszarze objętym LSR lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych (kontekst lokalny). Podczas prac na LSR temat innowacyjności przewijał się na każdym etapie budowy strategii. Biorąc pod uwagę dane wynikające z diagnozy i potrzeb obszaru wypracowano następującą definicję innowacyjności:

Przez innowacyjność rozumie się zastosowanie metod, procesów i usług przyczyniających się do wprowadzenia twórczej zmiany w środowisku społeczno-gospodarczym. Za innowacyjne uznawane będą operacje, które wykorzystują nowoczesne: technologie, sposoby zarządzania, projektowania usług do zwiększenia konkurencyjności, lub / i przyczyniają się do podnoszenia kompetencji 4K (Komunikacja, Kreatywność, Kooperacja, Krytycyzm)

W wyniku prac założono zastosowanie kryterium innowacyjności w przypadku oceny operacji w ramach przedsięwzięć: „Wsparcie dla innowacji i cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwach”; „Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu”.

Kryterium partnerstwa zostanie zastosowane jako jedna z preferencji w przypadku naborów

wniosków w ramach przedsięwzięć *Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu, Wzmocnienie potencjału partnerstwa LGD, „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku”* Kwestia ta wynika z zidentyfikowanych na etapie diagnozy potrzeb związanych z niewystarczającymi kompetencjami dotyczącymi współpracy, realizacji wspólnych działań, wymiany doświadczeń i uczenia się od siebie nawzajem. Problem ten dotyczy zarówno biznesu jak i organizacji pozarządowych. Dlatego LGD przewiduje działania animacyjne mające na celu zarówno poszukiwanie i kojarzenia partnerów w ramach operacji realizowanych w partnerstwie, jak i zachęcanie do współpracy i zgłaszania nowych inicjatyw/ pomysłów. W LSR nie wyodrębniono przedsięwzięć, które będą realizowane tylko i wyłącznie w ramach operacji/projektów partnerskich.

Informacja o realizacji projektów grantowych i/lub operacji własnych.

Lokalna Strategia Rozwoju przewiduje realizację zarówno projektów grantowych jak i operacji własnych.

W przypadku projektów grantowych przewidziano realizację za ich pomocą następujących przedsięwzięć Strategii: *Rozwój systemu odnawialnych źródeł energii oraz infrastruktury towarzyszącej, Kształtowanie świadomości obywatelskiej o potrzebie ochrony zasobów przyrodniczych obszaru, Wsparcie tworzenia koncepcji Smart Villages; Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku, Wsparcie aktywności społecznej osób młodych,*

W przypadku przedsięwzięć: *Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu, Wzmocnienie potencjału partnerstwa LGD, Wsparcie aktywności społecznej osób młodych* - **dopuszcza się możliwość ich realizacji jako operacji własnych.**

Natomiast przedsięwzięcie *Wsparcie aktywności obywatelskiej – COP* jest **zaplanowane w całości do realizacji jako operacja własna.** Od 2018 roku LGD „Chata Kociewia” pełni rolę organizacji współprowadzącej Centrum Organizacji Pozarządowych w powiecie starogardzkim, wraz z organizacją prowadzącą na zlecenie Urzędu Miasta COP dla organizacji z miasta Starogard Gdański nie będącego częścią obszaru LGD – ta współpraca pozwala na objęcie wsparciem formalno-prawnym, księgowym i szkoleniowym wszystkie organizacje pozarządowe z obszaru LGD Chata Kociewia, i nie powoduje konieczności tworzenia odrębnego centrum dla organizacji z obszarów wiejskich. Z diagnozy wynika konieczność wzmocnienia organizacji społecznych, które cechuje niższa niż w województwie aktywność oraz słabsze kompetencje dotyczące prowadzenia organizacji, sięgania po środki zewnętrzne, podejmowania działań na rzecz społeczności.

Szczegółowe kwestie dotyczące założeń tych przedsięwzięć, rodzaju beneficjentów oraz kwoty budżetu na ich realizację przedstawiono w Rozdziale VI LSR.

Zgodność z FEP 2021-2027

Kryteria wyboru operacji ustalone dla przedsięwzięć finansowanych z EFRR i EFS+ będą zgodne z kryteriami wyboru projektów ustanowionych w FEP w odniesieniu do danego celu, typu projektu i właściwego funduszu (EFRR lub EFS+).

Projekty wskazane w LSR będą wybierane zgodnie z zasadami i warunkami obowiązującymi dla EFS+ i EFRR. Jednocześnie LGD zobowiązuje się do promowania projektów wpisujących się w inicjatywę Nowy Europejski Bauhaus.

Monitoring i ewaluacja

Monitoring

Celem monitoringu jest zgromadzenie i analiza informacji o tym czy LSR jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i przynosi zakładane efekty. Monitoring ma na celu wskazanie czy środki wydatkowane są w taki sposób i w takim tempie jaka zaplanowano w LSR oraz czy operacje generują takie produkty i rezultaty jak zakładano.

Funkcją monitoringu jest pomoc w zarządzaniu wdrażaniem LSR, rozliczanie interwencji (efekty interwencji w relacji do poniesionych nakładów), stanowienie podstawy do ewaluacji i oceny efektów wdrażania LSR, zapewnienie informacji o wdrażaniu LSR (dla LGD, beneficjentów, ARiMR, UMWP, MRiRW, itp.), a także funkcja społeczna - informująca społeczność lokalną o wdrażaniu LSR.

Monitoring prowadzony będzie na każdym poziomie interwencji, tj. pojedynczego projektu, przedsięwzięcia, celu oraz całej LSR. Monitoring będzie miał dwojaki charakter:

- monitoring finansowy – weryfikujący płynność, terminowość i prawidłowy rozkład wydatkowania funduszy,
- monitoring rzeczowy – sprawdzanie, w jakim stopniu rzeczywiste wartości wskaźników (produktu i rezultatu) odbiegają od wielkości zakładanych.

W konsekwencji zakres monitoringu będzie obejmował zebranie danych za dany okres, dotyczących przede wszystkim: realizacji finansowej oraz realizacji rzeczowej LSR, funkcjonowania LGD w procesie wdrażania Strategii.

Monitoring będzie prowadzony przez wyznaczonego pracownika/ów biura LGD, przy wykorzystaniu beneficjentów jako podmiotów, których bezpośrednio dotyczą dane zbierane w procesie monitoringu. Monitoring będzie prowadzony w trakcie procesu wdrażania LSR i będzie miał charakter ciągły, wraz z podsumowaniem wyników monitorowania prowadzonym na koniec każdego roku kalendarzowego. Tak jak to miało miejsce w okresie programowania 2014-2020 monitoring zostanie oparty o dane niezbędne do przygotowania sprawozdania z realizacji LSR za dany rok kalendarzowy, którego obowiązek przygotowania wynika z zapisów umowy ramowej.

Sposobem pozyskania danych do monitoringu będą ewidencje i rejestry prowadzone przez LGD dotyczących np. listy złożonych wniosków o dofinansowanie, listy operacji wybranych i niewybranych, listy obecności na szkoleniach/warsztatach.

Monitorowaniu będą podlegać przede wszystkim:

- Poziom wykorzystania budżetu LSR z podziałem na przedsięwzięcia,
- Analiza stopnia osiągnięcia mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników wykonalności celów i przedsięwzięć Strategii,
- Poziom wykonania wskaźników określonych w sprawozdaniu z realizacji LSR,
- Innych elementów na potrzeby przygotowania sprawozdania z realizacji LSR.

Analiza danych monitoringowych będzie stanowiła podstawę do kreowania wniosków oraz rekomendacji i zaleceń które pozwoliłyby na generalne usprawnienie działania LGD, przede wszystkim w kierunku bardziej efektywnego wykorzystania dostępnych w ramach LSR środków w kontekście przyjętych celów Strategii. Wnioski te będą następnie służyły jako materiał wyjściowy do ewentualnej zmiany sposobów działalności LGD lub założeń Lokalnej Strategii Rozwoju.

Sposób wykorzystania informacji uzyskanych z ewaluacji oraz monitoringu związany z usprawnieniem działalności LGD będzie dotyczył przede wszystkim:

- Analizy realizacji osiągnięcia celów określonych w LSR – analizie zostaną poddane cele których realizacja jest zagrożona lub które są realizowane w najmniejszym zakresie. W tym kontekście w przypadku utrzymywania się takiego stanu rzeczy w sposób ciągły możliwa będzie decyzja o zmianie ich założeń.

- Analizy poszczególnych przedsięwzięć wyznaczonych do realizacji w ramach zdefiniowanych celów – analizie zostaną poddane przede wszystkim te przedsięwzięcia w ramach których realizowana jest najmniejsza liczba projektów oraz te dla których zagrożone jest osiągnięcie wskaźników ich realizacji. Ocena ta będzie dokonywana także w kontekście tych przedsięwzięć w ramach, których realizowana jest większa od przewidywanej liczba operacji a w konsekwencji możliwe jest przekroczenie wartości założonych wskaźników,
- Analizy realizacji struktury budżetu wyznaczonego w ramach LSR – ocenie w tym zakresie będzie poddana wartość zrealizowanych projektów / wybranych operacji w ramach każdego z przedsięwzięć w ramach LSR w stosunku do założeń struktury budżetu. W przypadku pojawienia się znacznych odstępstw w tym zakresie tzn. zagrożenia niewydatkowania środków w którymś z przedsięwzięć lub ich wyczerpania w innych przedsięwzięciach możliwa będzie korekta zapisów budżetu tak, aby środki finansowe w ramach LSR zostały wykorzystane w możliwie maksymalny i efektywny sposób.

Ewaluacja

Badanie ewaluacyjne zostanie przeprowadzone w formie ewaluacji zewnętrznej jednokrotnie w końcowej fazie wdrażania Strategii, nie wcześniej niż w 2027 roku. Wyniki ewaluacji stanowiąc będą podwalinę po projektowanie nowej strategii. Ewaluacja przeprowadzona zostanie przez niezależnego ewaluatora, posiadającego odpowiednie doświadczenie w realizacji badań ewaluacyjnych. Dopuszcza się w tym zakresie przeprowadzenie ewaluacji samodzielnie przez LGD „Chata Kociewia” lub zlecenie ewaluacji wspólnie - na poziomie kilku LGD lub całego województwa.

Badanie obejmie swoim zakresem co najmniej następujące obszary badawcze:

- Ocena wpływu na cele LSR;
- Ocena wpływu na; kapitał społeczny, przedsiębiorczość, turystykę i dziedzictwo kulturowe, usługi
- społeczne, ochronę środowiska, rozwój potencjału partnerstwa LGD;
- Wpływ realizacji LSR na grupy pozostające w niekorzystnej sytuacji;
- Innowacyjność realizowanych operacji;
- Ocena funkcjonowania LGD;
- Ocena procedur i kryteriów wyboru operacji;
- Wartość dodana podejścia RLKS.

Wyniki przeprowadzonego badania sporządzone zostaną w formie raportu końcowego. Raport będzie zawierał syntetyczne i przekrojowo omówione wyniki badań a przedstawione rekomendacje będą sformułowane na podstawie wniosków wynikających z przeprowadzonych badań, mających pokrycie w informacjach prezentowanych w raporcie. Raport zostanie zamieszczony w wersji elektronicznej na stronie internetowej LGD oraz w razie potrzeby przekazany do instytucji zaangażowanych we wdrażanie RLKS, tj. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, MRiRM, ARiMR, itp.

Kryteria, na podstawie których będzie przeprowadzana ewaluacja funkcjonowania LGD i realizacji LSR będą obejmowały następujące kwestie:

- Skuteczność - ocena stopnia realizacji zakładanych celów, skuteczność użytych metod oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty realizacji LSR.
- Efektywność - ocena relacji między nakładami, kosztami, zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji w ramach LSR.

- Użyteczność - ocena całości rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję w ramach LSR, odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych określonych w Strategii.
- Trwałość - ocena ciągłości efektów interwencji w ramach LSR w perspektywie średnio i długookresowej.

W ramach prowadzonej ewaluacji zewnętrznej zostaną wykorzystane co najmniej następujące metody badawcze:

- Analiza desk research – analiza założeń LSR – celów, przedsięwzięć i struktury budżetu w celu oceny stopnia ich realizacji; analiza rejestry złożonych/wybranych/niewybranych wniosków, analiza opracowań i publikacji dotyczących rozwoju obszaru LGD,
- Analiza statystyczna dotycząca sytuacji społeczno – gospodarczej na terenie LGD w okresie przed i po realizacji LSR,
- Badania ankietowe wnioskodawców projektów – na podstawie ankiety monitorującej beneficjentów pomocy udzielanej przez LGD,
- Analiza terytorialna według liczby złożonych wniosków, ich wartości oraz rodzajów beneficjentów i działań – ocena zróżnicowania terytorialnego projektów ocenionych przez LGD w danym okresie,
- Analiza statystyczna projektów wybranych i niewybranych do realizacji – analiza projektów pod kątem ich ilości i wartości oraz liczby projektów realizowanych w ramach każdego z celów i przedsięwzięć,
- Analiza statystyczna dotycząca realizacji budżetu LSR w ramach poszczególnych przedsięwzięć,
- Inne metody zaproponowane przez ewaluatora.